

دانشگاه علوم پزشکی تهران
معاونت آموزشی
مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

برنام اوک انسان رانیدین آموخت

شوه نامه راه اندازی و طراحی برنامه های درسی رشته های جدید در دانشگاه

اسفند ماه ۱۳۹۳

دانشگاه علوم پزشکی تهران
معاونت آموزشی
مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

مقدمه

برنامه درسی به عنوان طرحی راهبردی و تعیین‌کننده خط مشی و تمامی گام‌های کلیدی در فرایند یاددهی-یادگیری، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده، توجه به نحوه طراحی و سامان‌دهی بندهای مختلف مربوط به آن، راه را برای دستیابی به اهداف متعالی آموزش، هموار می‌سازد. به همین دلیل فرایند راه‌اندازی و طراحی برنامه درسی از پیچیدگی خاصی برخوردار بوده و تحقق صحیح آن مستلزم همکاری و تعامل نهادهای متعدد از سطح خرد تا کلان است. فرایندی که مبتنی بر اندیشه‌ورزی نظام‌مند بوده و با بهره‌مندی از ساز و کاری پویا و مستمر با سنجش دقیق نیاز آغاز شده و پس از سپری نمودن مراحل و گام‌هایی، محصولی منطبق با اصول علمی تولید می‌شود. پشت سر گذاردن این گام‌ها بدون دخالت چندین نهاد از گروه‌های آموزشی دانشکده‌ها تا وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، امکان‌پذیر نبوده و توجه به هر یک از این عناصر اساسی تأثیرگذار و تعیین و ترسیم نقش‌ها و وظایف هر یک از آنها، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد. با ملحوظ داشتن اهمیت موضوع، طراحی و پردازش نقشه‌ای تحت عنوان شیوه‌نامه به منظور پیمودن نظام‌مند مسیر مذکور، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر بوده و وظایف هریک از عوامل درگیر در فرایند را تبیین و تشریح می‌نماید.

هدف:

تأسیس و راه‌اندازی رشته‌های جدید و طراحی برنامه‌های درسی مستلزم توجه به عناصر و عوامل متعدد تأثیرگذار در این فرایند بوده و بدون تبیین دقیق آنها، تعیین مراحل فرایند، میسر نخواهد بود. بنابراین هدف از تدوین این شیوه‌نامه، تبیین فرایند تأسیس و راه‌اندازی رشته و طراحی برنامه‌های درسی رشته‌های جدید با لحاظ کردن وظایف نهادهای درگیر، اصول طراحی برنامه درسی و چارچوب‌های مشخص وزارتی و مشخص کردن نقش نهادهای مختلف در این فرایند می‌باشد. راه‌اندازی رشته‌های جدید و تدوین برنامه‌های درسی این رشته‌ها صرفاً بر اساس مسیری است که در این شیوه‌نامه مشخص شده است. هر یک از اعضای هیات علمی دانشگاه به عنوان شخصیت حقیقی در صورت سفارش دهی نهادهای خارج از دانشگاه اقدام به ارائه پیشنهاد راه‌اندازی رشته جدید یا تدوین برنامه درسی جدید بنمایند صرفاً در صورتی که روند کار از مسیر مشخص شده در این شیوه‌نامه انجام شود امکان ارائه آن از طریق دانشگاه به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی وجود دارد و در غیر این صورت فرد ارائه‌کننده نیز نمی‌تواند از موقعیت حقوقی خود در دانشگاه برای ارسال مستندات استفاده نماید.

مراحل تأسیس و راه‌اندازی رشته و طراحی برنامه‌های درسی رشته‌های جدید

فرایند «تکمیل و ارائه فرم‌های درخواست راه‌اندازی دوره‌های جدید»، باید پیش از مرحله «طراحی و ارائه برنامه درسی رشته مورد نظر» صورت پذیرد.

دانشگاه علوم پزشکی تهران
معاونت آموزشی
مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

تاسیس و راه‌اندازی رشته:

• انجام نیازسنجی

۱. گروه آموزشی متقاضی رشته جدید، میزان نیاز به تأسیس رشته و مشکلات ناشی از نبود رشته مزبور را با بررسی شواهد و مستندات موجود و بهره‌مندی از نظرات صاحب‌نظران و متخصصان حوزه مذکور، بررسی کرده و از ضرورت پیشنهاد رشته مورد نظر، اطمینان حاصل می‌کند.

• تکمیل فرم درخواست راه‌اندازی دوره

۲. گروه متقاضی راه‌اندازی رشته جدید، فرم‌های «درخواست ایجاد برنامه‌های آموزشی ویژه ضرورت‌سنجی (برای علوم پایه)»/«درخواست راه‌اندازی دوره‌های جدید (برای دوره‌های تکمیلی تخصصی)»^۱ مصوب وزارت متبوع را به دقت تکمیل کرده و از لحاظ هم‌پوشانی رشته‌ای درون‌دانشکده‌ای و فرادانشکده‌ای بررسی می‌کند. سپس گروه نسبت به ارائه فرم تکمیل شده به همراه کلیه مستندات مرتبط با نیازسنجی-های انجام شده برای نشان دادن ضرورت راه‌اندازی رشته به معاون آموزشی دانشکده اقدام می‌نماید.

۳. معاون آموزشی دانشکده پس از حصول اطمینان از عدم هم‌پوشانی رشته‌ای درون و فرادانشکده‌ای، رعایت چارچوب‌ها و فراهم بودن امکانات و زیرساخت‌ها، نسبت به اعلام درخواست تأسیس رشته مورد نظر و ارسال فرم‌های تکمیل‌شده به همراه کلیه مستندات مرتبط به معاونت آموزشی دانشگاه اقدام می‌نماید. به منظور حصول اطمینان از عدم هم‌پوشانی و تسهیل روند مذکور، این امر می‌تواند از طریق برگزاری نشست‌هایی با مدیران گروه‌های آموزشی و مدیر دفتر توسعه آموزش دانشکده و در صورت نیاز انجام مکاتبات، صورت پذیرد.

۴. پس از دریافت درخواست توسط معاونت آموزشی دانشگاه، موضوع در جلسه شورای آموزشی دانشگاه مطرح و به بحث گذاشته می‌شود. در صورت موافقت اصولی شورای آموزشی دانشگاه موضوع به مرکز مطالعات و توسعه آموزش ارجاع داده می‌شود. این مرکز علاوه بر شناسایی نماینده تام‌الاختیار آن گروه، فرم‌های ارائه شده را با عنایت به چارچوب‌های مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و اصول طراحی برنامه درسی، بررسی کارشناسی نموده و موارد نیازمند تغییر و اصلاح را به گروه متقاضی اعلام می‌کند. به منظور در جریان قرار دادن معاونت آموزشی دانشکده رونوشت مکاتبات انجام شده بین مرکز و گروه آموزشی برای معاونت آموزشی ذیربط ارسال می‌شود.

۵. گروه متقاضی اصلاحات پیشنهادی مرکز مطالعات و توسعه آموزش را بررسی و تغییرات مورد نظر را در متن و مستندات پیوست اعمال می‌کند. در صورت وجود ابهام و یا پرسش در خصوص چگونگی تکمیل فرم‌ها، مرکز، مشاوره‌های لازم را ارائه می‌دهد.

^۱ در ادامه متن به منظور رعایت اختصار، به جای عناوین کامل فرم‌ها، از عبارت «فرم‌های درخواست راه‌اندازی دوره‌های جدید» استفاده می‌شود.

دانشگاه علوم پزشکی تهران
معاونت آموزشی
مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

۶. پس از دریافت نسخه نهایی فرم در خواست به همراه مستندات مرتبط، مرکز مطالعات و توسعه آموزش نظر خود را به معاونت آموزشی دانشگاه اعلام می‌نماید.
۷. در صورت حصول توافق با راه‌اندازی رشته پیشنهادی بر اساس مسیر فوق، درخواست مذکور به انضمام کلیه مدارک و مستندات، از معاونت آموزشی دانشگاه به شوراهای آموزشی مرتبط در معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ارسال می‌شود.

طراحی برنامه درسی:

۱. در مورد رشته‌هایی که درخواست راه‌اندازی آنها مورد موافقت شوراهای آموزشی ذیربط (شورایعالی برنامه‌ریزی یا شورای آموزش پزشکی و تخصصی) قرار گرفته است گروه متقاضی، با توجه به آخرین نسخه چارچوب تدوین برنامه آموزشی مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، محتوای برنامه پیشنهادی خود را سامان داده و پس از اطمینان از تکمیل کلیه موارد مندرج در چارچوب مزبور، نسبت به ارائه آن به معاونت آموزشی دانشکده، اقدام می‌نماید.
۲. معاون آموزشی دانشکده نسبت به ارسال برنامه درسی رشته مورد نظر به معاونت آموزشی دانشگاه، در قالب نامه‌ای رسمی اقدام می‌نماید.
۳. پس از ارجاع درخواست از معاونت آموزشی دانشگاه به مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه، این مرکز، برنامه درسی ارائه شده را از لحاظ تطابق با اصول طراحی برنامه درسی و چارچوب‌های مصوب وزارتی، بررسی نموده و موارد نیازمند تغییر و اصلاح را به گروه متقاضی، اعلام می‌کند. به منظور در جریان قرار دادن معاونت آموزشی دانشکده رونوشت مکاتبات انجام شده بین مرکز مطالعات و گروه آموزشی برای معاونت آموزشی دانشکده ذیربط ارسال می‌شود.
۴. به منظور رفع ابهام‌های احتمالی در مسیر تصحیح و تکمیل برنامه، مرکز در صورت لزوم به ارائه مشاوره‌های تخصصی مبادرت می‌ورزد و این روند تا حصول نتیجه مورد نظر، ادامه می‌یابد.
۵. پس از دریافت نسخه نهایی برنامه، مرکز مطالعات و توسعه آموزش، درباره‌ی برنامه درسی تکمیل‌شده نظر خود را به معاونت آموزشی دانشگاه، اعلام می‌کند.
۶. برنامه نهایی به انضمام کلیه مدارک و مستندات، از معاونت آموزشی دانشگاه به شوراهای آموزشی مرتبط در معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ارسال می‌شود.

این شیوه‌نامه در نشست مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۹ شورای آموزشی دانشگاه به تصویب رسیده و از این پس فرایند راه‌اندازی و طراحی برنامه‌های درسی رشته‌های جدید در دانشگاه، با توجه به آن صورت می‌پذیرد.